

Luuk Boender

'Een te grote focus op snel en goedkoop leidt tot ongewenste risico's'

Uitgestelde onverenigbaarheid: onderzoek in het veld

Luuk Boender is als boomtechnisch onderzoeker bij Terra Nostra gespecialiseerd in uitgestelde onverenigbaarheid. Dit probleem komt regelmatig voor bij bomen die hij technisch onderzoekt via een trekproef of tomografie. Het proces van onverenigbaarheid laat zich soms moeilijk typeren, maar dat is voor hem juist een reden om zich er verder in te verdiepen. Dat doet hij zowel via theoretisch onderzoek als via praktijkonderzoek.

Auteur: Sarah Westenburg

Een bijzondere vorm van praktijkonderzoek is het omtrekken van een boom met uitgestelde onverenigbaarheid om het breukgedrag te kunnen onderzoeken. Vanuit zijn kennis en ervaring wil hij graag vier punten onder de aandacht brengen.

1. Uitgestelde onverenigbaarheid bij de zilverlinde: het begin van een golf?

Het eerste punt betreft uitgestelde onverenigbaarheid bij de zilverlinde, #LTilia tomentosa\$L. Het valt op dat daar de laatste twee à drie jaar ineens meldingen van binnenkomen, aldus Boender. Het gaat dan met name om de cultivars 'Braban' en 'Szeleste', die op een gegeven moment heel populair waren geworden. Het zou kunnen dat de bomen nu de grootte hebben bereikt waarop de onverenigbaarheid aan

het licht komt. Als dat zo is, zouden we aan het begin van een golf kunnen staan. Het is dus van belang om hier alert op te zijn.

2. Verschillende vormen van onverenigbaarheid

Het tweede onderwerp heeft betrekking op de verschillende vormen waarin uitgestelde onverenigbaarheid aangetroffen wordt in het veld. In het algemeen worden de volgende twee oorzaken onderscheiden:

1. traditionele onverenigbaarheid als gevolg van onverdraagzaamheid: onderstam en ent zijn niet compatibel, er wordt een kurklaag gevormd tussen de ent en onderstam en daardoor stoten ze elkaar af;
2. onverenigbaarheid als gevolg van een verschillende groeisnelheid tussen onderstam en ent, waardoor het contact van het cambium tussen ent en onderstam verstoord raakt.

Boender heeft zich verdiept in een derde mogelijke oorzaak, namelijk onverenigbaarheid als gevolg van een hormonale disbalans. Het zou kunnen zijn dat de hormonale signalen vanuit de ent niet helemaal matchen en dus niet goed begrepen worden. Aangezien het wortelstelsel van de onderstam wordt aangestuurd vanuit de knoppen van de ent, zou een verkeerd signaal ertoe kunnen leiden dat er een te fijn wortelstelsel wordt aangemaakt, zonder stabiliserende wortels. Je krijgt dan als het ware een gehandicapte boom, die onvoldoende stabiel is. Dat leidt logischerwijs tot issues zodra de boom een bepaalde grootte bereikt heeft.

3. Een goede risico-inschatting vereist accurate informatie

Uit meerdere onderzoeken is gebleken dat er – soms zelfs binnen een en dezelfde levering – verschillende onderstammen worden gebruikt. Dit maakt het beoordelen van de problematiek binnen een batch bomen direct een stuk complexer. De benodigde informatie in beheersystemen is vaak niet of onvoldoende aanwezig. Daar moet verandering in komen, want alleen als de informatie op orde is, kan er een goede risicobeoordeling van het bomenbestand worden gedaan. Een te grote focus op snel en goedkoop in plaats van kwaliteit leidt tot ongewenste risico's, aldus Boender. Dit is een aandachtspunt dat al vanaf het begin moet worden meegenomen: in de uitvraag, het contract en bij (controle van) de levering van de bomen.

4. Hoogrisicokenmerken

Boender heeft meegewerkt aan een onderzoek waarbij, mede aan de hand van trekproeven, van 250 iepen de kenmerken in kaart werden gebracht die duiden op een verhoogd risico. Ook al is er op het moment van inspectie visueel nog niks zichtbaar, als een iep twee of meer van die kenmerken vertoont, is dat reden om nader onderzoek te doen. Hoe meer kenmerken, hoe groter de kans op een 'direct verhoogd risico'. Het is dus zaak om hier extra alert op te zijn tijdens inspecties.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!